

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Лышъхьэм изэлукІэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан зэлухыгъэ акционер обществу «Зарубежводстрой» зыфилорэм игенеральнэ директорэу Евгений Гудзенчук тыгъуасэ ІофшІэгъу зэлукІэгъу дырилагъ. Іофшъабзэм хэлэжъагъ АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэу Юрий Петровыр. Ильэс заулэ хъугъэу гъэцкІэжынкхэр зэрашылІэгъэ Шапсыгъэ псыубытыпІэм иІофхэм язытет, пшъэралхэр гъэцкІагъэ зэрэхъухэрэм атегушылагъэх.

ПсыубытыпІэм игъэцкІэжынкхэр эпхыгъэу упчІабз кызырзуцурэр Тхьаклушынэ Аслъан пэублэм кышчылауагъ. Тэхутэмыкыое районым шыпсэурэ цыфхэм мы объектым изетегъэпсыхъан мэхъанэшо зэрэратырэр, ар зэрэ-лыкІуатэрэм зэригъэгумэкІы-хэрэр, ащ кыхэкІыкІэ амалэу шыІэмкІэ проектэр охътэ кІэ-кІым кыкІоцІ шыІынгъэм шы-пхырышыгъэн зэрэфар, ащ ишІуагъэкІэ пынджлэжыным районым зызэрэщиушъомбгъу-штыр республикэм ипашэ хи-гъэунэфыкІыгъэх. Іофыр нахь псынклэу лыкІотэным пае рес-публикэм и Лышъхьэ АР-м мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ ипашэ пшъэралхэр гъэцкІагъэхэр кыфилыгъэх, Шапсыгъэ псы-убытыпІэм игъэцкІэжынкхэр пэ-ухъашт ахъщэр федеральнэ гуп-чэм кытІупшыцуу зэрэщытыр кыдильгътээ, ащ зэпхынгъэу дыряІэр, яздэлэжъэн джыри нахь агъэлъэшып фаеу ылытагъ. Пшъэралхэр гъэцкІагъэхэ зэрэхъурэм ежъ ышъхьэкІэ ыналэ

зэрэтыригъэтыштыр Тхьаклушынэ Аслъан кылауагъ.

Евгений Гудзенчук кызырэ-хигъэщыгъэмкІэ, гъэцкІэжынкхэм сомэ миллиардитІу фэдиз апэлукІодэнэу ары кызырэлъы-тагъэр. 2007 — 2010-рэ ильэс-хэм кыкІоцІ сомэ миллион 820-рэ пэлауагъэхъагъ. ІофшІэн-хэр тІэклэ нахь зыгъэгужъоу кылауагъэр федеральнэ гупчэм ильэс къэс кытІупшыцуу фэе ахъ-щэм лъэшэу кызырэшчылауагъэр ары. ГушыІэм пае, 2010-рэ ильэ-сым объектым изетегъэпсыхъан сомэ миллион 53-рэ ныІэп пэ-лауагъэхъагъэр. АР-м и Лышъхьэ ишІуагъэкІэ 2011-рэ ильэсым агъэнэфэгъэ ахъщэм хагъэхъон альэкІыгъ, мыгъэ ар сомэ мил-лиони 147-рэ мэхъу.

Шапсыгъэ псыубытыпІэм игъэцкІэжынкхэр 2014-рэ ильэсым аухынэу ары планым кызырэ-дильгътэрэр. Ар зэшІохыгъэным пае джыри шІэгъэн фаер зэрэ-бэр Тхьаклушынэ Аслъан кы-хигъэщыгъэ, ащ фэгъэззгъэ пстэ-уми анахъэу аналэ зытырагъэтын фэе лъэныкыохэр кыхигъэ-щыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

Псыкыиуным эпхыгъэу зимычэзыу зэлукІэ Адыгеим и Премьер-министрэ зэхихагъ

— Псыхъохэр кызыриугъэхэм тхьамыкІагъоу кыздахыгъэхэм ядэгъэзыжынкІэ зедедгъаштэу ІофшІэн фае. Псым зэрар зэрихыгъэ-хэм ящыкІэгъэ ІэпыІэгъур ягъэгъо-тыгъэнымкІэ амалэу шыІэр зэкІэ зэдгъэуІун фае, — кылауагъ рес-публикэм и Премьер-министрэ.

Тыгъоспчэдыжъ ехъулІэу Адыге-им ирайонишмэ — Джэджэ, Кош-хьэблэ, Шэуджэн районхэм, ипсэ-упІи 7-мэ — станицэу Дондуков-скэм, кыутырхуу Краснэм, Чехрак, къуаджэхуу Хьакурынэхъаблэ, Джыракые, поселкэу Игнатъев-скэм, Хьатыгъужыкыое кьоджэ псэупІэм джыри псыр зэрадэтыгъ. Унэгъо 558-мэ яшагъухэм псыр адэ-тыгъ, псым сэман унэ 12 ыгъэфы-кыогъагъ.

ЗэлукІэм ыуж КъумпІыл Мурат Шэуджэн районым кІуагъэ. Псыхъоу Фарзэ кызыриугъэм, чІыпІэ-чІы-пІэу дамбэр зэрашыІуитхыгъэм кыхэкІлэу тыгъоснахыпнэ мыш Іофхэр кышчыкылыгъэгъагъэх. Псыр унэгъо 230-мэ къаКІоогъагъ, нэбгырэ 903-мэ зэрар аригъэхы-гъагъ. Іофыр етІани кызгъэхылыгъэ-штыгъэр къуаджэхуу Къэбыхъаблэ-рэ Пшычэурэ электроэнергиер зэ-ралэКІэмыхъэщтыгъэр ары, чІыпІэ-чІыпІэу къуаджэхуу Хьакурынэ-хъаблэрэ Джыракыерэ электроли-ниехэр ащызэпыутыгъагъэх.

ЖъоныгъуакІэм и 26-м ичэщ КъумпІыл Мурат зимычэзыу зэлукІэу зэхихагъэр псыкыиуным эпхыгъэу республикэм игъэцкІэкІо хабзэ иорганхэр зэрэзе-кІоштхэм фэгъэхыгъагъ.

Тыгъоспчэдыжъ ехъулІэу Серги-евскэ кьоджэ псэупІэм — кыуты-рзу Тамбовскэм, станицэхуу Сер-гиевскэмрэ Екатеринбургскэмрэ псыр ащызэкІэкІоужыгъ, цыфхэм яунэ-хэм кыагъэзжыу рагъэжъагъ. Ста-ницэу Джэджэ шыпсэурэ унэгъо 96-мэ яшагъухэм джыри псыр адэт, унэхэм псыр зэрарыкІыжыгъэм ыкІи электроэнергиер къатэу зэрэ-рагъэжъэжыгъэм кыахэкІэу цыф-хэм яунэхэм кыагъэзжыгъ. Джэджэ районыр зэрэщытэу пштэмэ, псы-кыиуным унэгъо 96-мэ зэрар арихыгъ.

Кошхьэблэ районымкІэ псэупІэ-хуу «Красный» зыфилорэм шы-псэурэ унэгъо 70-мэ, Чехрак дэс унэгъуи 8-мэ яшагъухэм джыри псыр зэрадэт. Ащ нэмыкІэу псым кыутырзу Игнатъевскэм дэс унэгъо 250-мэ зэрар аригъэкІыгъ. Мыхэм псыр сантиметри 10 — 20-кІэ кы-ащыдэкІоогъагъ, ау цыфхэр зышчы-псэурэ чІыпІэхэм арагъэкошыкы-гъагъэхэп.

Адыгэ Республикэм мэкъу-мэ-

шымкІэ и Министерствэ кызы-ритыгъэмкІэ, пэшІорыгъэшъэу кы-зырэлъытагъэмкІэ гектар 3250-мэ къарахыжынкхэр фэгъэ лэжыгъэр чІанагъ. Кошхьэблэ районымкІэ чІэнагъэр зэрэхъурэр гектар мини 3, Мыекъопэ районымкІэ гектар 237-рэ (ащ шыщэу гектар 88-р бжыхъасэхэм, 140-р тыгъэгъазэм, гектари 4-р садхэм ыкІи 5-р цум-пэхэм зылаубытыштыгъ), Джэджэ районым чІэнагъэу ышыгъэр гек-тари 5 (ахэм ашыщэу гектаритІумэ картофелыр, 3-мэ хэтэрыкІхэр аща-шІэгъагъэх).

Джэджэ, Кошхьэблэ районхэм япсыхъохэм нахь кыащыкІчэу ра-гъэжъагъ. Ау псыхъохэу Фарзэрэ Щэхураджэрэ агъэфыкыогъэ гъо-гухэр зыпкы игъэуцожыгъэнхэмкІэ псыдэчыпІэхэм, урамхэм ягъэкъэ-бзэнкІэ, ІофшІэнхэр джыри лыагъэ-кІотэщтыгъ. Псым зэрар зэрихыгъэ унагъохэр кыаКІухъэхэзэ, чІэнагъэу ашІыгъэр агъэунэфы.

Псыхъохэр кызыриугъэхэм эпхы-гъэу Урысые Федерацием пенси-ехэмкІэ и Фонд Адыгэ Республикэм-кІэ и Къутамэ Комиссие зэхихагъ, Іоф зымышІэрэ пенсионерхуу псым зэрар зэрихыгъэхэм ІэпыІэгъу ягъэ-гъотыгъэным эпхыгъэ Іофыгъохэм ар ахэллэщт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ипресс-кыулыкыу

Лъэпкъ проектэу «Гъэсэнныгъэр» зэрагъэцакІэрэм тегушылагъэх

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыкІоу ЮФО-м шыІэм дэжъ шызэхэщэгъэ Сове-тым изэхэсыгъо къалэу Шъачэ жъоныгъуакІэм и 25-м шыкІуагъ, ЮФО-м исубъектхэм лъэпкъ про-ектхэр зэрагъэцакІэ-хэрэм ащ шытегушыла-гъэх.

Адыгеим псыхъохэр кызырэщиугъэхэм ыкІи цыфхэр тхьамыкІагъо зэ-рэхъагъэхэм апкы кыкІэу Адыгэ Республикэм и Лы-шъхьэу Тхьаклушынэ Ас-лъан зэхэсыгъом хэлэжъэн ыкІи лъэпкы проектэу «Гъэ-сэнныгъ» зыфилорэр рес-публикэм зэрэщагъэца-кІэрэм ехылілэгъэ докла-дыр кышІын ылъэкІы-гъэп. Адыгеим и Лышъхьэу пшъэралхэр зэрэфишыгъэм тетэу мы Іофшъабзэм хэлэ-жъагъ Адыгэ Республикэм гъэсэнныгъэмрэ шІэныгъэм-рэкІэ иминистрэу Беданы-кыо Рэмэзан.

Урысые Федерацием и Президент и Полномоч-

нэ лыкІоу ЮФО-м шыІэ Владимир Устиновым зэ-хэсыгъор кызылэуихыгъэ зэ-рэхигъэунэфыкыгъэмкІэ, Урысыем и Къыблэ хэхьэрэ регионхэм лъэпкы проект-хэр ащыгъэцкІэгъэнхэр хабзэм иорган пстэуми якъэралыгъо пшъэралыгъ-шхоу шыт.

Лъэпкы проектэу «Гъэ-сэнныгъ» зыфилорэмкІэ Адыгэ Республикэм ильэ-ситфым кыкІоцІ сомэ миллион 508-рэ кылау-кІагъ. Ащ шыщэу сомэ миллион 300-р классым пэщэныгъэ дызезыхъэхэ-рэм, кІэлэегъэджэ анахь дэгъухэм ахъщэ шІухъаф-тынэу аратыгъ. Къэралы-гъом сэнаушыгъэ зыхэлэ ныбжыкІэхэм сомэ мил-лион 18 хъурэ ІэпыІэгъу аригъэгъотыгъ. Джы рес-публикэм гъэсэнныгъэмкІэ иучреждение пстэуми Ин-тернетымрэ лиценzie ком-пьютернэ программэхэм-рэ кызыфагъэфедэнхэ альэкІы.

(ИкІэух я 3-рэ н. ит).

Шэуджэн районыр гумэкIыгъошхо хэт

Пчэдыжыр тыгъэпсэу тыкътэджыгъ. «Шыкур нычэпэ къемышхыгъэмэ» тIозэ, гъогу тытехыагъ. Тыздакорэр Шэуджэн районыр ары. Мыш шыщ къуаджэхэу Джыракъые, Мамхыгъэ, Къэбыхъаблэ, Пщычэу, къутырэу Свободный Труд ащыпсэурэ унэгъуабэм мэфищ хьугъэ псыр къызакIуагъэр. Фарзэ зэкIэкIожьынэу ригъэжыагъэмэ е пчыхъэм районым ошхышхоу къыщещхыгъэм псым къыхыгъэхуагъэмэ тшIэрэп. Тымыгумэ-кIын тлэкIырэп.

Шэуджэн районим иадминистрации ипашэ игуадзэу Мэрэтыкьо Аслъан апэу гушыгъу тызыфэхурэр.

— Сантиметрэ 30 фэдизкIэ псыхъом псэу дэтыр ехыгъ, — къытиуагъ Аслъан. Тигъэгущуагъ. — Лъэмыджым къыкIэопэнкIэ къэнэжыгъагъэр мэкIэ дэд. Иофэу къытфыкIокIыгъэр псынклэп, джыри къэхуштыр тшIэрэп.

ЖьоныгъуакIэм и 24-м Чехрак дэж псыр метри 6 икууагъэу къыщещы, Хьакурынэхъаблэ къызсыс, метри 4-м джыри ехуштыгъ. Ащ фэдэу псышхо дэдэ къэкIуагъэу къэзышIэжырэр макIэ. Псым къыкIичыгъэми, зэпымыоу къэкIо. Чылэм къыдэтщыгъэхэр шыцIэ, нахьыбэр къытфыдэкIыгъэп.

Къэбыхъаблэ псым ехы. Хьулыфгыи бзылыфгыи чылэм пхырыкIырэ гъогу шыхъалэм бэу тетых. ЧылашхъэмкIэ апэ псым зэлпшитагъэр джабгъу лъэныкьор арэу къыпшIошIы. Щагухэм адиз, унэ ихъапIэхэм атет, къэлэпчъэлухэм аIут. Цыфхэри ащ хэтых. Щагухэм къадэкIых, заплгыхъэ, агу мапэ, гумэкIыгъошхом зэредзэх.

ЦуукI Мыхъамодэрэ Асыетрэ яунэ дэж тыкышчыуцугъ.

— Илъэс 37-рэ хьугъэш мы чылэм сызидэсыр, мыш фэдэу инэу псыр къэкIуагъэу слэгъугъэп, — еIо Асыет. — Тиуни, тыхати, тишагуи зэфэдэу ыхыгъ. ТишыкIэ зыдэшыIэри сшIэрэп, тызэрэхуштыри сшIэрэп.

ЦуукIэхэм ашыгъэ унакIэм джыри чIэхъажыгъэхэп, ешылэгъэн фаер джыри бэ.

Унэгъо зэпэлусхэу Уракъхэр, Бэчмыкьохэр, Къубат Рустем, Ламыкьохэр, Шыгъушэ Аслъан, Цэйхэр, зэлгыкIоу унагъо пэпчъыIэ къепIомы хушч. Ящагухэм

екIоллэпIэ яIэп. Якъэблэчъэшхохэри якъэблэчъэжыкIэхэри, псыр нахъ псынклэу шагухэм къызэрадэкIынэу, зэлугъукIыгъэх.

Чылэ гупчэм, гъогу къэгъзэгъухэм цыфхэри машинэхэри ащызэхэтых. Къэхалгъэм дэж псым гъогу кышчызепечыш, чылэгъунэмкIэ дэчъы. Къэхалгъэми псыр кIэт, гъогухэм икIыхъапIэкIэ атет.

УкIуатэ къэс псыр нахьыбэ мэху. Джы гъогу бгъуитIуми ар ащэхушIэ. Унагъо пэпчэ пIомэ нахъ тэрэзэу мэфищ хьугъэ ащ изэрарышхо цыфхэм заригъэкIырэр. Унэхэр ыкьутагъэх, хатэхэр ылъэсыхъагъэх, гаражхэм, къакъырхэм, чIыунэхэм псыр арыз.

Шэуджэн Асхъад хъышхо лъэкъопылъхъэ кIыхъэхэм анэмыкIэу псы зыпхырымыкIырэ шыгъыни шыгъ. Ишагуи иуни уакIоллэн плэкIырэр. Гъогум псэу тетыр ишагу дэлъадэш, хатэм занкIэу макIо, псэуалгъэхэм псыр арыз. Джащ фэдэх Хъапышчт Къаспот, Шэуджэн Тэмари, нэмыкIэхэми яунэхэр. Хэтэ кIодыгъэхэр, етIэпс шIоим ышчдэгъэ унэхэр къытагъэлъэгъух.

Къаспот анахьыжэу чылэм дэххэм ащыщ.

— Илъэс 80-м сехъугъэш, — еIо ащ, — мыш фэдэ къытэхуллагъэу къэсшIэжырэрэп. Псыр къыдэкIэу хуштыгъ, кIымафэу къыдэкIэуи хьугъэ, ау джы фэдэу тигъэгумэкIыгъэу къыхэкIыгъэп. Хатэхэм Иоф адытиIэжъэп, псым унэхэр зэригъэтэкIошчтхэри гъэнэфагъэ.

— Хъайуанхэр псауха?

— Ахэр фермэм афыгъэу тетых.

— Сэ сичэми Майкопарэхэм адэж чэщым дэтыгъэу къысаIуагъ, — къытхэгущыIэ Тэмари.

— Мэкъэшхо пыIукизэ псыр чылэм къыдэуагъ, — къытфелуатэ Асхъад. — ЧыпIэ заулэмэ дамбэр къащыIуиутыгъ. Зышъомбгъуагъэ къышчыкIагъэхэр ащ иIэ хьугъэх.

Хъалыгъу къэзышчкIырэ машинэу Ламыкьо Эдик зэрысыр тапэ къифагъ. Къуаджэу Блащэ-псынэ шыщ ОелI Мирэ ыгъэжъэгъэ хъалыгъур цыфхэм апае къызэраригъэшагъэр къытеIо. Ежъми, нэмыкI предпринимательхэу чылэм дэххэми псыр къызкIуагъэхэм IэпыIэгъу афэхъунхэу ямурад.

— Псыр чылэм зыдэкIыжыкIэ ары Иофыгъохэр бэу къызытэджышчтхэр, — еIо Эдик. — ТызэдеIэжышчт, зыгорэушчтэу гумэкIыгъор зэдитхышчт.

Къоджэдэххэм псы къабзи хъалыгъуи къызэрафащэрэр къаIо. Ахэр зэбгырашыхъэ, унагъохэм аратых. Ау яостыгъэхэр къаблэхэрэп, газыри агъэкIосагъ.

Районим игаз хъызмэт иIо-фышIэу тызыIукагъэхэм псыр зэрэзэкIэкIожьэу унагъохэм газыр къазэрафатIупшыжышчтыр къытаIуагъ.

Чылэм дэт унитIу псым зэхигъэуагъ, ахэр Бэчмыкьо ГъукIэхъанрэ Шъаукьо Бислъанрэ яех. Гъунэгъухэр, Iахьылхэр нелэ якIэгъэкъоных. ГугъапIэу яIэр хабзэм иахъщэ IэпыIэгъу.

Чыгур зылэжырэ кIалэхэр Къэбыхъаблэ бэу дэсых. Ахэм къагъэкIыгъэ лэжыгъэми псыр кIэуагъ. Иуаныкьо Салбий къызэрэтиIуагъэмкIэ, псыр чыгу зэпэлухэм акIэт Иофым зыгорэ хэпшыхъанэу, екIоллэпIи амали шыIэп.

Чылэм гъогу тIуакIэу иIэхэм зэкIэм тарыкIон тлэкIыгъэп, машинэ псынклэу тызэрысыр апхырыкIышгъунэу шытыгъэп. Сэ сыкызышчыгъэу урамыри ахэм ахэт. Цыфхэм къызэраIоу, тиунэ псыр къыкIэуагъэу джы нэс къыхэкIыгъэп. Джащ фэдэх Былымыхъэ Сафьяти, Цуамыкьо Къэплъани, Даур Хьиси, Майкопарэ Альий, Къэбыхъэ Нурбий, нэмыкI унагъохэри.

Джы зигугъу къэтшышчт Иофыгъоми цыфыбэ егъэгумэкIы: тапэкIэ псыр къызакIоом актхэр, сурэтхэр, нэмыкI тхылгъэу ишчыкIагъэхэр агъэхъазырыгъагъэхэми, ахъщэ къызэрамытыгъэу чылэм къыдэкIыгъэр макIэп. Джыри цыфхэр ащ тешыныхъэх. Зиуни, зыхати, зилапIи псым хэкIодэгъэ цыфхэм хабзэм къаритышчт IэпыIэгъу тIэкIум енэцIыжын къыхэмыкIынуу мэгугъэх.

Къин алэгъгуми, залажэ. Тхъэм елэлух нахьыбэрэ къемышхыжынуу, яунэхэр, ящагухэр аукъэбзыжынкIэхэмкIэ, хэтэрыкI горэхэр икIэрыкIэу агъэтIысыжынкIэхэмкIэ амал къаритынуу. Къадэхъунэу тэри тафэлъаIо.

Мы статья дгъэхъазыры зэхъум МЧС-м районымкIэ икьутамэ ипашэу Цэй Нурбий джыри зэ тыфытеуагъ. Ащ къызэриIорэмкIэ, сыхъатыр 16-м псыхъом псэу дэтым икууагъэ метри 3-м нэсыжыгъагъ.

Зэрэрайонэу псыр зыкIэуагъэхэр унэгъо 350-м ехъугъ. Чылэхэм къадашыгъэр нэбгыри 6. Нелэ шегъэжыагъэу цыфхэм баллонкIэ газ къафащэнэу рагъажэ. IэпыIэгъу зышчыкIэгъэ пстэуми арагъэгъотыным фэхъазырых. Псым икьэкIон зэпыумэ, зичIыунэхэм псы арытхэм къафырашэу рагъэжышчт. Чылэдэхъагъум, ишчыкIагъэ хъумэ агъэфедэнхэу, мэшIогъэкIосэ машинэмрэ «IэпыIэгъу псынклэмрэ» шытых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Ветеранхэм я Совет ихьэкIагъ

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ Совет илофышлэхэм ялъэукIэ 2011-рэ ильэсым жьоныгъуаклэм и 24-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. Федорко ахэм алукагъ.

Ветеранхэм я Совет итхьаматэу Г. В. Барташук Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ нэлуасэ афишIыгъ ветеранхэм я Совет гъэлсыкIэу илэм, непэ Iофэу зыпылхэм. Джащ фэдэу Хэгъэгу зэошхор кызежыагъэр ильэс 70-рэ ыкIи Адыгэ Республикэр зыщIлэр ильэс 20 зэрэхуэхэрэм къапкырыкIэу Советым

пшъэрылхэу зыфигъэуцужьыхэрэм Ф. П. Федорко нэлуасэ зафишIыгъ.

Зэлуиэгъум хэлэжыагъ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм илофышIэу Шъхьабэ Шамсэт. **ШЫМЫГЪЭХЪУ**
Мурад.

АР-м иветеранхэм я Совет ипресс-секретарь.

РЕСПУБЛИКЭ ЗЭНЭКЪОКЪУ

Ильэсым ибиблиотекаръ анахь дэгъу

Жьоныгъуаклэм и 25 — 26-м, библиотекэхэм я Мафэ ехъулэу, АР-м культурэмкIэ и Министерствэрэ Лъэпкэ библиотекэмрэ ясэнахьаткIэ алэклэлъ Iэпэлэсэныгъэр библиотекэ Iофышлэхэм кызыщыралотыкIышт республикэ зэнэкъокъу зэхащэгъ.

МэфэкIым хэлажъэх районхэм ащыкIогъэ апэрэ чэзыум теклоньгъэр кызыдэзыхыгъэхэр. Ахэр нэгъыри 10 мэхъух. Адыгэкъалэ, Мыекъяуапэ, Джэджэ районым, Кошхьаблэ районымкIэ Казенно-Кужорскэм, Красногвардейскэ районымкIэ Штурбинэм, Тэхъутэмькое районымкIэ Инэм ыкIи Яблоневскэм, Теуцожь ыкIи Шэуджэн районхэм ягупчэ библиотекэхэм къарыкIыгъэх.

«Ильэсым ибиблиотекаръ анахь дэгъу» зыфиIорэ зэнэкъокъур АР-м культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцIэкъо Аминэт шIуфэс псалкIэ кызыIуихыгъ. Iоф-тхьабзэм кызыщызIукагъэхэм библиотекэхэм я Мафэу къэблэгъагъэмкIэ къафэгъушIозэ, мы IофшIэн гъэшIэгъон мыпсын-кIэр гуетыныгъэ хэлэу ильэс 30 — 40-м кыкIоцI зэшIозыхыгъэ ветеранхэу залым чIэххэм ацIэ дахэкIэ кыри-луагъ. Ахэм тарихь тхылъ-

альбом аратыгъ. ЗимэфэкI IофшIэн зыублэгъэ зэнэкъокъум хэлажъэхэрэм творческэ гъэхьагъэхэмкIэ ыкIи щыIэкIэ мамыр гупсэкIэ ШъэуапцIэкъор къафэлъэлуагъ.

Ащ ыуж зэнэкъокъур рагъэ-жыагъ. Пхъэдз шIыкIэм тетэу пстэуми апэ Красногвардейскэ районымкIэ Штурбинэм икьоджэ библиотекэ ипашэу Анна Даценкэм «Сэ — сыбиблиотекаръ!» зыфиIорэ лъэныкъомкIэ зыкыгъэлъэгъуагъ. Зэнэкъокъум хэлажъэхэрэм непэ

джыри нэмыкI лъэныкъуитIу-кIэ — «Литературнэ лабиринтыр» ыкIи «Адыгеим щыпсурэ лъэпкъхэм язэхэ-тыкIэхэр, яшэн-хабзэхэр» зыфилохэрэмкIэ зыкызылэуа-хыгъ. Неуши яIофшIэн лъэныкъуишIкIэ лъагъэкIотэшт.

Жюрим икIэух зэфэхьы-сыжъхэм дэгъумэ анахь дэгъур къагъэнэфэшт.

МАМЫРЫКЪО

Нуриет.

Сурэтыр авторым мэфэ-кIым кызыщытырихыгъ.

Гектар мин 58-м ехъу апхъыгъ

Республикэм гъэтхасэу шапхьын фэе гектар мин 97,5-м шыщэу жьоныгъуаклэм и 25-м ехъулэу чылапхъэхэр зэрагъэкIугъэр гектар мин 58-м къехъугъ. Районхэм гъэтхасэхэм япхьынкIэ пшъэрылхэу яIэр процент пчъагъэу зэрагъэкIагъэр: Шэуджэныр — 88-рэ, Джэджэр — 70-рэ, Красногвардейскэр — 67-рэ, Кошхьаблэр — 66-рэ, Тэхъутэмькуаер — 20, Теуцожьыр — 17, Мыекъяуапэр — 14.

Гъэтхасэхэм ащыщхэу зинахьыбэ апхъыгъэхэр: лэжыгъэм пэлухьащт натрыфыр — гектар

4503-рэ, пынджыр — гектар 1615-рэ, зэнтхьыр — гектар 979-рэ, горохыр — гектар 538-рэ, шъоушыгъу зыхашы-кIырэ чIыплъыр — гектар 438-рэ.

Тапэрэ ильэсхэм афэдэу мыгъатхи нахьыбэу апхъынэу рахъухьагъэр тыгъэгъазэр ары. Ащ ичылапхъэ тыгъуасэ ехъулэу гектар мин 45-м ехъум халхьагъ. Анахьыбэу тыгъэгъазэр зышапхьыгъэ районхэр: Джэджэр — гектар мин 15,4-м ехъу, Шэуджэныр — гектар мини 9,5-рэ фэдиз, Кошхьаблэр — гектар мини 8,8-рэ фэдиз,

Красногвардейскэр — гектар мини 8,6-м ехъу.

Ахэм адакIоу республикэм сое гектар 1093-рэ, ищынгъум былымхэм арагъэшхышт натрыф гектар 853-рэ, ильэсыбэрэ къэкIырэ уц гектар 948-рэ апхъыгъэх.

Пхъэным фэгъэхьыгъэ къбархэу кытIэкIэхьагъэхэм анахь къахэщыхэрэм ащыщ Шэуджэн районым изакъоу нэшэ-хьырбыдз гектар 1020-рэ зэрэщашIагъэр.

ЛЭХЪУСЭЖЪ

Хьаджэртэбий.

«Аужырэ одыджын»

ЗэкIэми тызэрэщыгъуазэу тиреспубликэ иеджаплэхэм жьоныгъуаклэм и 25-м ащымэфэкIыгъ. КIэлэеджэкIо кIэракIэхэм кызгъэгъэ Iэрамышхохэр алыгъхэу пчэдыжым еджаплэхэм къэкIуагъэх. Я 9-рэ ыкIи я 11-рэ классхэр кызыухырэ кIэлэеджакIохэм жьоныгъуаклэм и 25-м «аужырэ одыджыныр» къафытеуагъ. Ахэр урокым аужырэу ихьагъэх.

НыбжыкIэхэм ящыIэныгъэ гъогу гум кынэжырэ мэфэ гушIогуабэ кыхьхэфэшт. МэфэкI мафэри ахэм ащыщышт.

Республикэм иеджаплэхэм зэкIэмкIи нэгъырэ мини 4,5-м ехъу къащIэкIышт. Ахэм ащыщэу нэгъырэ мини 2,5-м я 11-рэ ыкIи я 12-рэ классхэр къаухыштых. Ахэр ары еджэпIэ одыджыныр аужырэу кызыфитеуагъэхэр.

ЩыIэныгъэм игъогу кIыхьэ ныбжыкIэхэм къафызэ-луихыгъ. НыбжыкIэхэр гъогу кIыхьэ, гъогу мафэ техьанхэу тафэлъало!

Сурэтыр А. Курнос кытырихыгъ.

«Шъхьафитыныгъэм и Гупч»?

Адыгэ республикищмэ зэхэт номерэу агъэхьазырырэм изичэзыу тедзэгъу жьоныгъуаклэм и 19-м кыдэкIыгъ. Ащ ия 8-рэ нэкIубгъо кыхьхэгъэ тхыгъэм мыщ фэдэ упчIэ кыгъэ-уцугъ: «Пчэгум сыда ыцIэщтыр?» Ащ кышхьауатэ республикэ филармониер зычIэт унэу Мыекъяуапэ дэтым пэчIынатIэу адыгэ чIыгур ильэсыбэрэ кызыухьумагъэхэм апае сауэгъэт зэрэщагъэуцурэр, зыгъэпсэфышIэ чIыплэ шIагъо тапэкIэ ар зэрэхъуштыр, концертхэр, пчыхьэзэхэхьэ гъэшIэгъонхэр ащ щызэхашхэзэ зэрэщыштыр. Зэрэ-рахъухьэрэмкIэ, а чIыплэр тикъэлэ шъхьалэ игупчэ гъэнэ-фагъэ хьушт.

Тхыгъэм кызыэрэщыIорэмкIэ, а гупчэм цIэу фаусыштым джы егупшысэх. Анахь кыхьагъэщыхэу къалохэрэм «Адыгэ пчэгъу», «Лъэпкэ сауэгъэт», «Зэфаки», «ЗыкIыныгъэм ипчэгъу» зыфэлIощтхэр ащышых. Гупчэм ыцIэщтым фэгъэхьыгъэ тхыгъэр кыухызэ, гъэзетеджэхэри ащ кыхьхэлэжъэнхэу редакцияер кызырэджэрэр къело.

Мэхьанэ ин зIэу слъыгъэрэ Iофыгъом изэшIохын сэ игъоу слъэгъурэри хаслхьэ сшIоигъу. Тиадыгэ лъэпкэ кыкIугъэ тарихь гъогу кIыхьэм анахь нафэ кытфишIыхэрэм яаныхь шъхьалэхэм ащыщ кыгъэгъэшIагъэм ар шъхьафитыныгъэ илэным зэрэфэбэнагъэр, ренэу ащ осэшхо зэрэфышIырэр. Ильэси 100-м ехъу адыгэхэр шъхьафитэу щыIэнхэм фээуагъэх. Джащ кыхьхэгъэ «Шъхьафитыныгъэм и Гупч» («Площадь Свободы») пIомэ ащ зэшIуихын фэе пстэури кыкIыштыгъэ сепупшысэ. Джыри зы цIэ кыхьхэхьы: «Лы-хъужьхэм я Гупч». Мыри тильэпкэ итарихь дэгъоу къекIоу сэлъытэ, сыда пIомэ Урыс-Кавказ заом тильэпкэ щыщ бэдэхэм лыхъужьныгъэ ин зэрэхэлъыр кышцагъэлъэгъуагъ.

Гупчэ дахэу тикъалэ шагъэпсырэм джа цитIури лъэшэу къекIуноу кысшIошIы.

ГЪЫЩ Нухь.

Филологие шIэныгъэхэмкIэ доктор, академик.

Къашъори — щыІэныгъ

— ПшлогъэшІэгъоным зыфэбгъэсэнур зымыуасэ щыІэп, — еІо Къулэ Мыхъамэт. — Илъэси 10 сымыхугъэу Блащэпсынэ културэмкІэ и Унэ ськІощтыгъ. Шъхъуэмжъ Мыхъамэт типашъу лъэпкъ къашъохэр зэдгъашІэхэу тыфежъэгъагъ.

— **Цыфыр зыпІурэр, зылъжырэ, щыІэмэ шІоигъо зышІырэр искусствэр арэу бэмэ алытэ.**

— Лъэпкъ искусствэр — кІо-чІэ лъэш. Тикъуаджэ тикІызэ, Кошхъаблэ тхъамафэм кыкІоцІ гъогогъуищэ тыкІощтыгъ. Ащ щызэхашъэгъэ купым тыхэтэу адыгъ къашъохэр зэдгъашІэщтыгъэх. Кошхъаблэ дэс кІалэхэр културэм и Унэ кынымысыххэзэ тэ пчъэлум тыІуыщтыгъ. Къашъохэр зэрэтшлогъэшІэгъонхэм фэшІ Іофым тыдэгъуІэщтыгъ. Батмэн Заур тІлэшхъэтэтэу ансамблэм таштагъ, пчыхъэзэхыхъэхэм, концертхэм тахълажъу зетэгъажъэм, тынасыпышІоу кыттыхъуыщтыгъ.

— **Лъэпкъ къашъор сэнэхъат пфэхъуным икьежъапІэ къэошІэжъа?**

— Ансамблэу «Налмэсым» иконцерт сызеплым, артист сыхъунэу сызэрэфар синыйджэгъу-мэ ясІогъагъ. Эстрадэ купэу «Ори-дам» Шъэожъ Розэ, Андзэрэкъо Чеслав, Тыу Шыхъамчэрые, нэмыкІхэм и ордэ кышаІоу, къашъуакІохэр уджыхэу зысэлъэгъу-хэм лъэшэу сыгушІуагъ. Щысэ атесхы сшІоигъоу уахътэ кысэ-кІугъ. А лъэхъаным машинэхэр зэгуагъэуцоххэзэ, концерт къэтыпІэхэр гъэшІэгъонэу агъэпсыщтыгъэх.

— **Къашъом зыфэбгъэсэн-ным пае сыда анахъу ищыкІагъэу кыпщыхъу-щтыгъэр?**

— Апэу ор-орэу ащ уфэеным имэхъанэ кыбгурыІомэ нахышІу. ЕгъэзыгъэкІэ, зыгорэ кыю-лъэІукІэ Іофыр лыыбгъэкІотэн плъэкІыщтми сшІэрэп. Сэ кІэлэ-егъэджэ дэгъумэ, зисэнэхъат шІу зыльэгъурэ цыфмэ сикІэлэгъум салукІэныр синасып кыхыгъ. Бэшкэбъо Масхъуд ары сиапэрэ гъэсакІор. Къашъом имызакъоу, шэн-хэбзэ дахэмэ тафигъэсагъ.

— **«Налмэсым» унагъо щыбгъотыгъ, ІэнатІэ щы-уи.**

— УнэгъуитІу сІІэм фэд — «Налмэсыри» сиунэгъошху.

— **Уишъхъэгъусэу Мирэ илъэсыбэрэ укыдэ-**

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ лъэпкъ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу, Урысые Федерацием изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароуднэ артистэу Къулэ Мыхъамэт иубилей пчыхъэзэхыхъэ филармонием тхъамафэм щыкІощт. Артист цІэрыІор исэнэхъат кытегушчыІэзэ, зэфэхысыжъ куухэр тымышІыгъэхэми, тызыщигъэ-гъозагъэр макІэп.

шъуагъ, непэ уикІалэу Мурадини «Налмэсым» икъэшъуакІу.

— Сисэнэхъат шІу зэрэслъэгъурэм сиІофшІэн кысфигъэпсын-кІэзэ сищыІэныгъэ лъэкІуатэ. Тиллакъуи искусствэр шІогъэшІэгъон къодыеп. Сшынахыжъ икІалэу Айдэмыри «Налмэсым» кыс-щэшъо.

— **Къулэ Амэрбий дуна-им щыцІэрыІу. Ащ ишІуа-гъэ кызэрэуигъэкІыгъэм уиныбджэгъухэри кыте-гушчыІэх.**

— Балетмейстерэу, зэхэщакІоу Амэрбий зэрэщытым сыкытегушчыІэрэп. Ащ сыготэу Іоф дасшІэ-зэ, искусствэр нахъ кыспкыры-хъагъ. Адыгэмэ зэралоу, «еджагъ, ау епщэжыгъэп» зыфэпІощт гу-пшысэм уигъэгумэкІэу бэрэ кы-хэкІы. Амэрбий «Налмэсыр» лъэ-ганІэу зынигъэсыгъэр къетымы-гъэІыхэу лъыдгъэкІотэным ты-пыль. Джырэ уахътэ «Налмэсым» идиректорэу Бэстэ Азмэт, зэкІэ ан-самблэм хэтхэм сафэраз.

— **Апэу къэпшыгъэ адыгэ къашъор угу къэкІы-жъа?**

— Хъау. Зэхэдз сымышІэу пчэ-гум сыкыщышъоштыгъ.

— **«Налмэсым» «Зыгъэлъатэр», «Зэ-факІор», «Ислъамьер», нэмыкІ къэшъо шъхъа-Іэхэр кыщыпшыщты-гъэх.**

— КІалэмрэ пшъашъэмрэ пчэ-гум кыщэшъохэ къодыекІэ «Зэ-факІор» купкІэу иІор кызэлупхын умыльэкІыщтэу Къулэ Амэрбий кытыІощтыгъ. КъэшъуакІохэр зэлІ-зэшъузхэмэ нахышІу. «Зэ-факІор» ыцІэкІи, гупшысэу хэлым-кІи цыфмэ дахэу ябгъэлъэгъуныр лъэпкъ гупшысэу, искусствэм илъэганІэу салтыгъ.

— **НэмытІэкъохэу Римэрэ Аслъанрэ шъуигъусэхэу «ЗэфакІор» «Налмэсым» кыщышъушІыщтыгъ. Шъу-**

къамышІэжъэу бэмэ шъу-зэхагъэкІуакІэщтыгъ.

— Аслъан синыйджэгъу. Къашъом нэІуасэ тызэфышІыгъ. Сянэ телевизорымкІэ кытэплъы зыхъу-кІэ, тызэхимышІыкІэу кыхыкІы-щтыгъ. Зэдедгъаштэзэ тыкызэрэ-шъоштыгъэр егъаши сщыгъупшэ-жышътэп. «ЗэфакІор» анахъ лъэ-шэу сыгу рехъы.

— **Къашъор мэкъамэм кыщэжъэу зэ кысэпІо-гъагъ.**

— Непи арэушътэу сегупшысэ. Республикэм и Лшыгъхъэ, Парла-ментымрэ Правительствэмрэ янэ-плъэгъу «Налмэсыр»ит. Тхъаегъэ-псэх. Лъэпкъ искусствэр лъыд-гъэкІуатэзэ, Адыгэ Республикэм ыцІэ дунаим дахэкІэ щыдгъэІуным тыдэлажъэ.

— **УигухэлъышІухэр кыбдэхъунхэу, нарт бэ-гъашІэ ухъунэу Тхъэм ты-пфелъэІу.**

— Тхъауегъэпсэху.

ЕплъыкІэхэр, гупшысэхэр

ЕДЫДЖ Мэмэт — бзэхэр зыщызэрагъэшІэрэ Гупчэу «Ак-тивым» идиректор шъхъаІ:

— Тыркуем сыщыпсэхуэзэ, 1991-рэ илъэсым, «Налмэсым» апэрэу сепллыгъагъ. Ансамблэм анахъэу кыхызэгъэщыгъэмэ ащыщ Къулэ Мыхъамэт. «Адыгэ шыпкъ» уигъалоу ар кытфэшъогъагъ. Ыпкъ ищыгъэу, нарт лъэпкъым зэрипІу-гъэр кыхышъэу тигъэгъушъогъагъ. НэмытІэкъо Аслъан игъусэу «Зэ-факІор» кызэрашІыгъагъэр непи сынэгъу кІэт.

«Налмэсыр» Тыркуем кызэ-кІом ыуж тилъэпкъэгъу ныбжы-кІэхэр адыгэ къашъохэм нахъ апы-щэгъэхэ хъугъэх. Къулэ Мыхъамэт искусствэм шІушІагъэу хильхъа-гъэм пае сыфэраз. «Лъэпкъым ицІыф гъэшІуагъ» зыфалорэм фэ-сэгъадэ. Адыгэ къашъомэ тагъэгъу-шхоу тэпсэху. Мыхъамэт иджэныкыб

машІо ренэу блэным зэрэдэлажъэ-рэм фэшІ сэгъэлъапІэ, лъэпкъым ынапэ зыгъэдахэрэмэ ахэсэлъытэ.

НАТХЪО Адам — мыекъонэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхъаІ:

— Мыхъамэт футбол сызэрэ-шІэрэм еплынуэу тистадион къа-кІощтыгъ. Джы физкультурэм пылъхэм зэхашъэгъэ купым тызэ-дыхэтэу футбол тызэдэшІэ. Спорт-смен дэгъу хъун ылъэкІыштыгъэу кысщэхъу. Дахэу укъэшъоным пае гъэрет уиІэн, уиухъазырыныгъэ хэбгъэхъон плъэкІын фае. Мы-хъамэти, икІалэхэу Мурадини, Бислъани футбол ешІэхэу, зэнэкъо-къумэ ахэлажэхэу зыслъэгъухэкІэ сэгъушІо, спортымрэ искусствэмрэ зэрэзэпхыгъэхэм мэхъанэ есэты.

МАМСЫР Сусан — Адыгэ кІэлэгъэджэ колледжым щеджэ, къэшъокІо ансамблэу «Нар-тым» хэт:

— «Налмэсыр» сэгъэлъапІэ. Бэ-мышІэу Абхъазым, Къыблэ Осет-ием яансамблэхэм яконцерт се-пллыгъ. Ахэри дахэу къэшъох, ау «Налмэсым» ыуж къенэх. Тиарти-стхэм гушІуагъоу кытхалъхъэрэр нахыб. Юбилей пчыхъэзэхыхъэм сигуапэу ськІощт, Къулэ Мы-хъамэт кыщышъоу слъэгъунэуи сыфай.

АФЭШІЭГЪО Фаин — «Нал-мэсым» Іоф щешІэ:

— Къулэ Мыхъамэт зэхэщэкІо дэгъу, «удэлэжъэнкІэ ІэшІэх» зы-фалорэ цыфым фэд. «Налмэсым» пчыхъэзэхыхъэм дэгъоу зыфигъэ-хъазырыгъ, юбилей зэлукІэм цы-фыбэ хэлэжъэнэу сэгугъэ.

ІЗТЭБЫІ Игорь — Къэбэр-тэ-Бэлъкъарым иансамблэу «Кабардинкэм» ихудожествен-нэ пащ:

— Синыйджэгъу ииубилей фэ-гъэхыгъэу сыфэгъушІо. Зэкъош республикэхэм яансамблэхэр зэ-гъусэхэу концертхэр нахыбэрэ кызэдатынхэу сэгугъэ. «Налмэ-сыр» дунаим зэрэщыцІэрыІом сы-рэгъушхо.

АЦУМЫЖЪ Налищык — Из-раиль щэпсэху:

— Мыхъамэт ипчыхъэзэхыхъэ сыкыэкІон слъэкІышътэп. ИмэфэкІ пае сыфэгъушІо. «Налмэсыр» зэп зэрэслъэгъугъэр. Тхъаегъэпсэху ащ хэтхэр.

ЖьоныгуакІэм и 29-м, сыхъа-тыр 17-м Къулэ Мыхъамэт ипчы-хъэзэхыхъэ филармонием шауб-лэщт. ЗэхэщакІомэ искусствэр зикІасэхэр рагъэблагъэх.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэхурэ тилъэп-
къэгъухэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъаІэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхъаІэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шъхъаІэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары
НЭПШІЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдэщыІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэлоры-
шІанІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5127
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1436**

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

